

Az EGSZB 2016. évi civil társadalmi díja

A kiválóság jutalmazása a civil társadalmi kezdeményezésekben

Migráció

Az életkörülmények javítása, a társadalmi
beilleszkedés elősegítése

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Az EGSZB 2016. évi civil társadalmi díja

Szolidaritás a migránsokkal az Európai Unióban

Az elnök bevezetője

A civil szervezetek központi szerepet vállaltak a közelmúltbeli migrációs válságban: a polgárok mozgósítása olyan erőt képvisel, amely képes megváltoztatni a történelmet.

A migráció az egyik legnagyobb kihívás, amellyel Európa napjainkban szembesül. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa szerint a háború, az éhezés és a szegénység elől menekülők száma az elmúlt öt év során robbanásszerűen nőtt. 2015 végén a főbiztos 65,3 millió lakóhelyét elhagyni kényszerült személyről számolt be, ezek fele pedig gyermek volt.

E menekültek közül sokan Európába igyekeznek eljutni, saját életüket és gyermekeik biztonságát téve kockára az úton. Szíriából, Afganisztánból, Irakból, Jemenből, Pakisztánból, Ukrajnából, Szubszaharai-Afrikából vagy máshonnan érkeznek. 2016 közepére csak a tengeren már több mint 300 000-en jutottak el az EU-ba, és 3000-en veszítették életüket vagy tűntek el az úton. 2015-ben összesen több mint egymillióan érkeztek.

A média beszámolóit általában félelmet keltettek és előítéleteket szültek, miközben egyes nemzeti kormányok kerítéseket emeltek, visszaállították a határellenőrzéseket és visszafordították a humanitárius segélyért folyamodókat. A médiák által festett kép ellenére, az EGSZB és a civil társadalom szoros kapcsolatának köszönhetően sikerült elismertetni számos, európai polgárok által helyi szinten indított kezdeményezést. Ezek a polgárok azért egyesítették erőiket, hogy saját otthonukban fogadják a menekülteket, élelmiszerrel, ruhákkal és más alapvető cikkekkel lássák el, vagy ingyenesen gondozzák és oktassák őket.

Ez áll a háttérben az EGSZB 2016. évi civil társadalmi díjának témaválasztása mögött: a díj azokat a személyeket és civil szervezeteket tünteti majd ki, akik vállalták, hogy segítik a menekülteket és a migránsokat, javítva életkörülményeiket és támogatva társadalmi beilleszkedésüket. Ezáltal pedig biztosították Európa alapvető értékeinek, az emberiségnek és a szolidaritásnak a fennmaradását.

A történelem során a migránsok aktívan hozzájárultak az európai társadalmak gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődéséhez, valamint fokozták azok sokféleségét. Napjainkban a társadalom idősödése miatt szükségünk van készségeikre, energiájukra és eltökéltségükre. Egyes – többek között az Egyesült Nemzetek Szervezete által készített – tanulmányok kimutatják, hogy a migránsok nagyobb értéket jelentenek a társadalom számára, mint költséget. Ha véget akarunk vetni a nacionalizmusnak és az idegengyűlöletnek, ahhoz viszont az szükséges, hogy hiteltelenné tegyünk a téveszméket és gondolkodásunkban ne különüljön el a „mi” és az „ők”. Ebben pedig a civil társadalom minden szinten meghatározó szerepet játszhat.

Igenis van okunk a reményre. Dél-Olaszországtól Skandináviáig, Franciaországtól a Balkánig civil szervezetek küzdenek azért, hogy megvédjék az emberi jogokat, valamint a migránsok és családjaik méltóságát. Egyes országokban a szociális partnerek egyesítik erőiket a migránsok megsegítése és munkaerőpiaci integrációja érdekében. Svédországban és Dániában például a munkaadók és a szakszervezetek közösen munkálkodnak azon, hogy felgyorsítsák a képzések elismerését, nyelvi képzést és mentorálást biztosítsanak, illetve ösztönözzék a vállalatokat arra, hogy méltányos feltételekkel és fizetéssel alkalmazzák az újonnan érkezetteket.

Az EGSZB az egyetlen testület, amely az EU szintjén képviseli a civil társadalom összes alkotóelemének érdekeit, és egyik fő küldetése abban áll, hogy felhívja a nyilvánosság figyelmét a civil szervezetek által egy egészséges, demokratikus és pluralista társadalomban betöltött létfontosságú szerepre.

Mindig nagy megtiszteltetés és igen motiváló átadni az EGSZB éves civil társadalmi díját. Alkalmom ez arra is, hogy ne feledjük: együttműködve az európai polgárok az EU összes lakosának életkörülményeit képesek javítani.

Georges Dassis, az EGSZB elnöke

Mindig nagy megtiszteltetés és igen motiváló átadni az EGSZB éves civil társadalmi díját. Alkalmom ez arra is, hogy ne feledjük: együttműködve az európai polgárok az EU összes lakosának életkörülményeit képesek javítani.

Milyen lépéseket tett az Európai Unió?

2015 májusában az Európai Bizottság közzétette az európai migrációs stratégiát, amelynek célja a migráció kiváltó okainak kezelése. Részletes áttelepítési tervet is ismertetett a migránsok belépési országainak (pl. Olaszország és Görögország) tehermentesítése érdekében, valamint hogy a menekültek méltányosabban kerüljenek elosztásra az EU őket befogadni képes különféle tagállamai között. Mindazonáltal, bár egyes nemzeti kormányok nagylelkűbben és proaktívabban álltak a kérdéshez, mások nem tettek eleget kötelezettségeiknek. Németország önmagában 441 900 menedékkérelmet regisztrált 2015-ben, többet, mint az összes többi iparosodott ország együttvéve.

Márciusban életbe lépett egy megállapodás az EU és Törökország között, az elfojtott puccskísérletet követő instabilitás azonban aggodalmakat váltott ki a menekültek biztonságát illetően.

Azóta az Európai Bizottság kifejezetten elismerte a migránsok támogatását és integrációját célzó helyi szintű projektek jelentőségét, és ígéretet tett arra, hogy létrehoz egy adatbázist, amely összegyűjti a különféle európai régiók bevált gyakorlatait és bemutatja emlékezetes sikertörténeteiket.

Az EGSZB javaslatai

A menekültválság kirobbanása óta az EGSZB tényfeltárási kiküldetéseket szervezett az EU tizenegy országába (Ausztria, Svédország, Görögország, Magyarország, Németország, Horvátország, Szlovénia, Olaszország, Málta, Lengyelország és Bulgária), valamint Törökországba. Ezek révén tagjai megismerhették a helyi körülményeket.

2016. márciusi jelentésében (a linket lásd alább) az EGSZB számos ajánlást fogalmazott meg. Az EU-nak és a tagállamoknak mindenekelőtt össze kell fogniuk annak érdekében, hogy közös és méltányos menekültügyi rendszer jöjjön létre. A menekülteknek biztonságos és legális útvonalakra van szükségük ahhoz, hogy eljussanak Európába, ezután pedig hosszú távú integrációs politikával kell támogatni őket.

A civil szervezetek felbecsülhetetlen értékű munkát végeznek, amely gyakorta a közszolgáltatások hiányosságait pótolják. Mindazonáltal az ilyen szervezeteknek gyorsan megfelelő finanszírozáshoz kell jutniuk, illetve képzésre van szükségük a személyzetük számára, továbbá platformokra, amelyek révén hálózatokba szerveződhetnek.

Az EGSZB civil társadalmi díja: háttér

Az évenként kiosztott civil társadalmi díjat az EGSZB tíz évvel ezelőtt, 2006-ban alapította, hogy felhívja a figyelmet a polgárok és szervezetek által tett erőfeszítésekre, amelyek célja Európa-szerte az, hogy javítsák közösségeikben az életkörülményeket.

A cél az, hogy jutalmazzuk és ösztönözzük azokat a – már lezárt vagy még zajló – projekteket, amelyek kézzelfogható eredményekkel járnak. A fellepési terület évenként változik. A díj felhívja a nagyközönség figyelmét arra, hogy a civil társadalom miként népszerűsíti azokat a közös értékeket, amelyek az európai identitás és az európai projekt alapját képezik.

A díjra minden olyan civil szervezet pályázhat, amelynek bejegyzett székhelye az EU-ban van, és amely európai, nemzeti, regionális vagy helyi szinten folytatja tevékenységét. Ezenkívül magánszemélyek is díjazhatók.

2016-ban a díj fennállása óta rekordmennyiségű, 27 országból 284 pályázat érkezett az EGSZB-hez. Az EGSZB három tagja és egy külsős zsűritag alkotta értékelő bizottság összeállította a legjobb pályázatok előszelektált listáját, amelyet azután az EGSZB kibővített Elnöki Testülete és főtítkára által alkotott kiválasztási bizottság elé terjesztettek.

Az értékelők innovatív projekteket vártak, amelyek valódi előnyöket nyújtanak a migránsok számára, mindenképp az alábbi területeken:

- sürgősségi segítségnyújtás,
- szociális támogatás, lakhatás és egészségügyi szolgáltatások nyújtása,
- gyakorlati támogatás és tanácsadás,
- küzdelem az idegengyűlölet, a rasszizmus és a megkülönböztetés ellen,
- küzdelem a kizsákmányolás ellen és a kölcsönös tisztelet és a tolerancia előmozdítása,
- ismeretterjesztés az újonnan érkezők körében jogaikról és kötelezettségeikről, továbbá ellátásuk az önállósághoz szükséges eszközökkel,
- oktatás és képzés a harmadik országbeli állampolgárok és a fogadó közösségek számára,
- annak hangsúlyozása, hogy a migránsok pozitív módon járulnak hozzá az európai társadalomhoz.

Az értékelő bizottság egy sor kritériumot alkalmazott annak megállapítására, hogy egy adott kezdeményezés mennyire sikeresen éri el célközönségét és hívja fel annak figyelmét a migrációval kapcsolatos tényekre, valamint hogy a fellépés milyen hatást fejt ki hosszú távon és tartósan hozzájárul-e az érintett közösségek jóllétéhez. A győzteseknek nemcsak innovatív szellemről, kreativitásról és eredetiségről kell tanúbizonyságot tenniük, hanem magukat a migránsokat is be kell vonniuk fellépéseikbe, és mások által is követhető példát kell mutatniuk.

A díjátadó ünnepségre 2016. december 15-én került sor. Az 50 000 eurós díjat felosztottuk a nyertesek és a pódium többi helyét elfoglaló pályázók között.

Az elmúlt években olyan projekteket és kezdeményezéseket díjaztunk, amelyek célja a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, a roma közösségek támogatása, a fenntartható életstílusok és a zöld munkahelyek előmozdítása, a hálózatépítés, az oktatási és figyelemfelkeltő kampányok ösztönzése, illetve a fiatalok érdekvédelme volt.

További információ

Az EGSZB 2016. évi civil társadalmi díja (angol nyelvű összefoglaló):

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-civil-society-prize-2016>

Menekültügyi válság – Tényfeltáró kiküldetések és az EGSZB stratégiai jelentése:

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.refugee-crisis>

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának statisztikái a menekültekről:

<http://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>

ENSZ:

<https://refugeesmigrants.un.org/infographics>

1

1

1. díj: Artemisszió Alapítvány

Az **Artemisszió Alapítvány** egy 1988-ban létrehozott magyar önkéntes szervezet, mely segítő programokat valósít meg migránsok és menekültek számára, és nyelvi, szakmai készségekre irányuló és polgári jogokról szóló képzések révén ösztönzi társadalmi beilleszkedésüket. **„Building Bridges”** elnevezésű kiemelt projektjének célja, hogy biztonságos teret nyújtson a migránsok és menekültek számára, ahol személyes kapcsolatokat tudnak kiépíteni a befogadó társadalommal. A program alapja egy **mentorálási rendszer**, melynek keretében egy magyar vagy migráns háttérű önkéntes egy meghatározott időszakban mentorál egy újonnan érkezett migránst vagy menekültet, segíti őt eligazodni a mindennapi életben, a közösség tagjaként gondoskodva róla, nem pedig kívülállóként kezelve őt. E projekt mellett az Artemisszió képzéseket szervez a mentorprogramban és a nyelvtanításban részt vevő önkéntesek számára, valamint közösségi rendezvényeket és tevékenységeket (házi bulikat, főzőtanfolyamokat, kirándulásokat) az egész közösség számára, illetve a nagyközönség előtt is nyitva álló rendezvényeket (koncerteket, vitákat, show-műsorokat) tart.

*„Building Bridges”
elnevezésű
kiemelt
projektjének célja,
hogy biztonságos
teret nyújtson
a migránsok
és menekültek
számára, ahol
személyes
kapcsolatokat
tudnak kiépíteni
a befogadó
társadalommal.*

A *„Building Bridges”* elnevezésű projektben jelenleg mintegy 60 menekült – főként 20 és 35 év közötti fiatal – és folyamatosan kétszer annyi önkéntes vesz részt, a meglévő közösség kiszélesítésével azonban egy nagyobb léptékű, hosszú távú projektté kívánják fejleszteni *„Mira Community in Hungary”* névvel. Az Artemisszió nem támaszkodik kormányzati finanszírozásra, mivel a függetlenséget elengedhetetlennek tartja a projekt sikere szempontjából, ugyanakkor nyitott arra, hogy magán- és nem kormányzati szervek finanszírozását fogadja nagyra törő jövőképe megvalósításához, melyet a szervezet a következőképpen fogalmaz meg: *„Valódi, heterogén közösségben szeretnénk élni, melyben helyet kapnak harmadik országok állampolgárai, uniós migránsok, menedékkérők, menekültek, magyarok, akiknek jogi státusza nem határozza meg a csoporton belüli helyét. A Mira nemcsak a migránsok közössége, hanem mindenki Magyarországon, aki hisz a szolidaritásban és az együvé tartozásban.”*

További információk:

artemisszio.blog.hu

2

2. díj: Dionysis Arvanitakis

Kinek nem esne meg a szíve, amikor azt látja, hogy egy kisgyermek földet eszik?

Dionysis Arvanitakis minden egyes nap több mint 100 kg kenyeret süt a menekültek számára a görögországi Kosz szigetén, mindössze két és fél tengeri mérföldre Törökország partjaitól. A 77 éves pék megtölti kisteherautóját kenyérral és péksüteménnyel, majd körbejárva szétosztja az ételmet a reményvesztett férfiaknak, nőknek és gyermekeknek, akik ázottan és kimerülten érnek partot Kosz szigetén. Elsők között nyújtott segítő kezét a menekültek felé, akik naponta százával érkeztek a szigetre. Cselekedeteivel ösztönzőleg hatott a kollégáira, a polgárookra, a szállodatulajdonosokra, és még sokakra, akik követték példáját. Dionysis Arvanitakis tudja, hogy mit jelent a nélkülözés. Fiatalember volt, amikor elhagyta görögországi szülővárosát, és egy jobb jövő reményében kivándorolt Ausztráliába. 1970-ben visszatért Görögországba, és feleségével szülőföldjén, Kosz szigetén telepedtek le és nyitották meg saját pékségüket. Hogy miért segíti a menekülteket? Szavai lefegyverzőek: *„Kisgyermek – Szíriából, Irakból, Afganisztánból – mutatják nekünk a kenyeret a kezükkel. Szavakkal nem tudnak ételmet kérni. Kinek nem*

esne meg a szíve, amikor azt látja, hogy egy kisgyermek földet eszik?” Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnöke az Unió helyzetéről szóló, szeptember 9-i évértékelő beszédében méltatólag szólt a görög pék tevékenységéről. Arra kérve az európaiakat, hogy *„emlékezzenek arra, hogy Európa egy olyan kontinens, ahol szinte mindenki volt már menekült valamikor a történelem folyamán”,* Jean-Claude Juncker elismeréssel szólt Dionysis Arvanitakisról, és kijelentette, hogy *„Európa az a pék Kosz szigetén, aki éhes és kimerült lelkeknek adja kenyerét”,* így méltatva az inspiráló embereket, akik miatt Európa büszke lehet szolidaritási és integrációs elveire.

2. díj: ILIAKTIDA AMKE

Az **ILIAKTIDA** egy nonprofit szervezet Leszboszon, amely önkéntesek munkája révén nyújt segítséget a menekülteknek, migránsoknak és családjaiknak alapvető szükségleteik ellátásában. Az ILIAKTIDA-nak köszönhetően kétségbeesett emberek – mint az a megtört család, akinek gyermekei a tengerbe veszttek, az a háború sújtotta hazájából kerekesszéken menekülő, elgyötört öregember, aki Németországban élő fiával való találkozásban reménykedik, vagy azok a kísértő nélküli kiskorúak, akik látták otthonukat megsemmisülni – kapnak gyakorlati segítséget az önkéntesektől, valamint szociális, jogi, orvosi és pszichológiai támogatást a szak személyzettől. A szervezet emellett tájékoztatást is nyújt az újonnan érkezők számára a jogaikkal kapcsolatban, valamint görög nyelvtanfolyamot is tart. Legfontosabb kérdés és elsődleges cél számára, hogy kihozza a menekülteket a menekülttáborokból és bevigye őket a helyi közösségekbe.

E koncepció alapján a szervezet helyi panziókat és apartmanokat üzemeltet, ahol a menekültek új napi rutint kezdhetnek, bevásárolhatnak, főzhetnek, helyi kulturális tevékenységeket élvezhetnek, helyi lakosokkal találkozhatnak és összeharálkozhatnak velük. A szervezet arra bátorítja a migránsokat, hogy vegyenek részt tevékenységében, és osszák meg tapasztalataikat az újonnan érkezőkkel és a helyiekkel. Néhány migráns és menekült már munkát is talált, és megtette az első lépéseket egy független és integrált új élet felé Görögországban.

Legfontosabb kérdés és elsődleges cél számára, hogy kihozza a menekülteket a menekülttáborokból és bevigye őket a helyi közösségekbe.

További információk:

iliaktida-amea.gr

2

2. díj: SOS MEDITERRANEE

Nem akarjuk tétlenül nézni, ahogy nap mint nap férfiak, nők és gyermekek fulladnak bele a Földközi-tengerbe.

Az **SOS MEDITERRANEE** (Németország), mióta 2016 februárjában megkezdte tevékenységét, több mint 5400 menekültet mentett meg a vízbefulladásától a Földközi-tengeren. A Médecins Sans Frontières (Orvosok határok nélkül) szervezettel partnerségben az MS Aquarius hajón fejt ki tevékenységét Szicília, Lampedusa és Líbia között, a világ egyik legveszélyesebb és legzsúfoltabb migrációs útvonalán. Feladata az Olaszország és az EU, valamint más nem kormányzati szervezetek által végzett kutatási-mentési műveletek kiegészítése és támogatása. A szervezetet 2015 májusában hozta létre Berlinben Klaus Vogel német kereskedelmi hajóskapitány és Sophie Beau francia humanitárius projektmenedzser. Más mentési műveletekkel szemben az SOS MEDITERRANEE nemcsak a tengeren lép fel, hanem a szárazföldön is, célja a menekültek emberi jogainak biztosítása és emberi méltóságának helyreállítása. Ez az európai hálózat, mely német, francia és olasz támogatókat számlál sorai között, azt a célt tűzte maga elé, hogy felerősítse a menekültek hangját egymás kölcsönös megértésének előmozdítása érdekében. Klaus Vogel így fogalmaz: „*Számunkra nemcsak arról van szó, hogy életeket mentünk, hanem arról is, hogy megismertessük a menekültek helyzetét és ráirányítsuk a figyelmet arra, hogy milyen hatással jár az európai menekült-politika.*” Az SOS MEDITERRANEE emellett rendezvényeket is szervez, vitákon vesz részt és iskolai előadásokat tart, ezzel is hozzájárulva a nyilvános vitához és a vonatkozó tudományos kutatáshoz. Ezenkívül oktatási tevékenységet is végez a menekültek között. A jelenlegi humanitárius és politikai helyzetre válaszul az SOS MEDITERRANEE politikai fellépést és közös társadalmi felelősségvállalást sürget, és demonstrálni kívánja, hogy milyen hatást érhet el a civil társadalmi fellépés. Klaus Vogel szavaival: „*Nem akarjuk tétlenül nézni, ahogy nap mint nap férfiak, nők és gyermekek fulladnak bele a Földközi-tengerbe. A tengernek nem szabad temetővé válnia. Nem számít, hogy honnan jönnek az emberek, vagy hová tartanak.*”

További információk:

sosmediterranee.org/?lang=en

2. díj:

SOS Racismo Gipuzkoa Gipuzkoako SOS Arrazakeria

2

Az **SOS Racismo Gipuzkoa – Gipuzkoako SOS Arrazakeria** (Spanyolország) az SOS Racismo San Sebastiánban működő ága. 1993-ban alapították a borszínen, etnikai hovatartozáson vagy kulturális háttéren alapuló megkülönböztetés, szegregáció és izoláció valamennyi formája elleni küzdelem jegyében. A 11 munkatársból, 86 egyesületi tagból és 112 önkéntesből álló szervezet célja a rasszizmus, az intolerancia és az idegengyűlölet elleni küzdelem, valamint az emberi jogok előmozdítása tudatosságnövelő, képzési és oktatási, tájékoztatósi, segítségnyújtási és tanácsadó programok, dokumentáció és az önkéntes munka népszerűsítése révén.

A díjra javasolt projekt neve „A szomszéd család” (Bizilagunak), mely egy nagyon egyszerű (bár nem könnyen gyakorlatba ültethető) ötleten alapul: egy helybeli család fogad a saját otthonában egy bevándorló családot egy étkezésre, így lehetőségük nyílik arra, hogy beszélgessenek és többet megtudjanak egymásról. Hogyan lehet egy helybeli családot meggyőzni arról, hogy idegeneket engedjen be saját otthonába – egy olyan helyre, ahova rendszerint csak a legközelebbi barátait hívja meg? Az SOS Racismónak ez sikerült közvetítőin/segítőin keresztül, és az eredmények rendkívül pozitívak.

A projekt elterjedt: 2012-ben még 60 étkezésről (120 család), 2015-ben pedig már 260 étkezésről (520 család) tudunk. A baszkföldi egyetem szociálpszichológiai tanszéke a projekt külső értékelésének elvégzésekor arra a következtetésre jutott, hogy az jelentősen csökkenti a bizonytalanságérzetet és elmélyíti a pozitív érzelmeket, például a nagyrabecsülést a migránsok felé. Kis lépések ezek, melyek óriási hatással vannak több száz családra, és lehetőséget adnak az egymás mellett élő családoknak arra, hogy valódi szomszédokká váljanak!

A projekt jelentősen csökkenti a bizonytalanságérzetet és elmélyíti a pozitív érzelmeket, például a nagyrabecsülést a migránsok felé.

További információk:

<http://sosracismo.eu/wp-content/uploads/2016/06/MEMORIA-2015-Gipuzkoa.pdf>

<http://sosracismo.eu/convivencia/>

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Felelős kiadó: A látogatásszervezés és kiadványok osztálya
EESC-2016-60-HU

www.eesc.europa.eu

© Európai Unió, 2016
A sokszorosítás a forrás megnevezésével engedélyezett.

A fényképek bármilyen módon való felhasználására illetve szokszorosítására közvetlenül a szerzői jogok tulajdonosaitól kell engedélyt kérni:

1. o.: © Ververidis Vasilis / Shutterstock.com
6. o.: @ Krisztina Csányi / Artemiszzió Foundation; @ Hanna Eichner / Artemiszzió Foundation; @ Edina Tarján
8. o.: © De Visu / Shutterstock.com
9. o.: © ILIAKTIDA AMKE
10. o.: © Sinawi Medine / SOS MEDITERRANEE; © Anna Psaroudakis / SOS MEDITERRANEE; © Marco Panzetti / SOS MEDITERRANEE
11. o.: © Claudia for SOS Racismo Gipuzkoa – Gipuzkoako SOS Arrazakeria
11. o.: © SOS Racismo Gipuzkoa – Gipuzkoako SOS Arrazakeria

Print
QE-04-16-734-HU-C
ISBN 978-92-830-3445-2
doi:10.2864/468921

Web
QE-04-16-734-HU-N
ISBN 978-92-830-3448-3
doi:10.2864/824659

HU